

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR

AYLİN NAZLIKA BAŞVURUSU (2)

Başvuru Numarası	: 2018/24439
Karar Tarihi	: 15/6/2021
Başkan	: Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler	: Hicabi DURSUN Muammer TOPAL Yusuf Şevki HAKYEMEZ İrfan FİDAN
Raportör	: Ali KOZAN
Başvurucu	: Aylin NAZLIKA
Vekili	: Av. Gökhan CANDOĞAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, sosyal paylaşım sitesinde kişisel bilgilerinin açıklanması nedeniyle özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 25/7/2018 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

6. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
8. Olay tarihinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ.M.G., sosyal paylaşım sitesi *Twitter* üzerinden, Ankara milletvekili olan başvurucu hakkında bazı mesajlar ve belgeler yayımlamıştır.

9. Anılan mesajlarda başvuruçuyu hedef alan ifadeler kullanılmış ve başvuruçunun ailesinin kaçak su kullandığı gibi iddialara yer verilmiştir. Ayrıca mesajlarla birlikte başvuruçunun ve eşinin şirketinin açık adresi, eşi ve diğer yakınlarının kimlik numaraları ile imzalarını içeren genel kurul tutanağı, eşinin şirketine ait abonelik bilgileri ve şirketin fotoğrafları sosyal paylaşım sitesi üzerinden paylaşılmıştır.

10. Başvuruçunun hakkında kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ile özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından Belediye Başkanı İ.M.G.den şikâyetçi olmuştur. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 5/11/2015 tarihinde soruşturma izni verilmemesi nedeniyle dosyanın işlemde kaldırılmasına karar vermiştir. Başvuruçunun anılan karara itiraz süreci Danıştay Birinci Dairesinin oyçokluğuyla aldığı 21/1/2016 tarihli ret kararıyla sonuçlanmıştır. Kararın gerekçesinde; başvuruçunun eşinin işyerinde yapılan denetimlerde kaçak su kullanıldığının tespit edildiği ve usulsüz Atık Su Deşarj Tutanağı'nın tutulduğu, sosyal paylaşım sitesinden bu duruma ilişkin bilgi ve belgeler yayımlandığı, bu bilgilerin özel hayata ilişkin bilgiler olarak değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir. İki üye karşı görüşlerinde; Belediye Başkanı'nın yayımladığı kişisel veri niteliğindeki bilgi ve belgeleri bağlı kuruluşlardan görevi dolayısıyla öğrendiği, kamuoyunu ilgilendirmeyen kişisel verileri ifşa etme eyleminin ciddi delillerinin mevcut olduğu vurgulanmıştır.

11. Başvuruçunun Belediye Başkanı İ.M.G. aleyhine Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açmıştır. Dava dilekçesinde; Belediye Başkanı'nın sosyal paylaşım sitesi üzerinden sayısız mesaj yazarak hakkında karalama kampanyası başlattığını, eşinin işyerini ve kendisinin adresi ile kimlik bilgilerini, işyerinin fotoğraflarını yayımlayarak binlerce kişiye ulaştırdığını belirtmiş; kişinin ailesine ilişkin bilgilerin, kimlik bilgilerinin, imzasının ve abonelik bilgilerinin kişisel veri kabul edilmesi gerektiğini ve özel hayatın gizliliği kapsamında hem Anayasa'da hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (Sözleşme) güvence altına alındığını vurgulamıştır. Başvuruçunun kişisel verilerinin hukuka aykırı olarak ele geçirilip binlerce kişiye ulaşacak şekilde ifşa edilmesi nedeniyle kişilik haklarının zedelendiğini ileri sürerek tazminat talebinde bulunmuştur.

12. Belediye Başkanı'nın avukatı davaya cevabında; mesajların olayın bağlamından kopararak incelenmemesi gerektiğini, başvuruçunun Belediyenin faaliyetlerine yönelik çeşitli açıklamaları olduğunu, şebeke suyunun kirli olduğu yönünde yaptığı beyanlardan sonra kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla dava konusu mesajların yayımlandığını ve siyasi eleştiri mahiyetinde olduğunu ifade etmiştir. Başvuruçunun evinde ve eşinin işyerinde yapılan denetimlerde kaçak kuyu suyuna ilişkin tutanaklar tutulduğunu, kişisel verilerin hukuka aykırı elde edildiğine ilişkin iddianın doğru olmadığını belirtmiştir. Ayrıca başvuruçunun dava ehliyetinin olmadığını, davaya dayanak oluşturan mesajda paylaşılan bilgilerin eşine ait bilgiler olduğunu vurgulamıştır.

13. Mahkeme 9/2/2016 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; siyasetçi olan başvuruçunun siyasi kimliği de gözönünde bulundurulduğunda davalının *Twitter* üzerinden yayımlanmış olduğu mesajların sert eleştiri mahiyetinde olduğu ve siyasi hüviyete sahip şahısların kendilerine yönelik sert, ağır hatta incitici eleştirilere de katlanmaları gerektiği vurgulanmıştır. Sözleşme ile güvence altına alınan ifade özgürlüğünün sadece zararsız ve ilgilenmeye değmez olarak görülen bilgi ve fikirler değil aynı zamanda rahatsız eden, şaşırtan ve gücendiren ifadelerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği, bu ifadeler var olmadan demokratik bir toplumdaki söz edilemeyeceği ifade edilerek mesajların başvuruçunun kişilik haklarına saldırı niteliği taşımadığı değerlendirilmesine yer verilmiştir.

14. Temyiz başvurusunda; aile şirketine ait özel/gizli bir belge, yine şirket su aboneliğine dair özel/gizli bir belge ve işyerine ait fotoğrafların, başvurusunun ve eşinin adreslerinin yayımlanmış olması ve sayılan belgelerin hiçbirinin hukuka uygun bir şekilde davalıda mevcut olmasının mümkün olmaması dikkate alındığında özel hayat kapsamındaki kişisel verilerin hukuka aykırı bir şekilde ele geçirilip yayıldığına açık olduğu belirtilmiştir. Dava konusunun kişisel verilerin hukuka aykırı ele geçirilmesi ve yayımlanmasından dolayı tazminat talebi olmasına rağmen Mahkemenin hakaret ve eleştiri bağlamında davayı değerlendirmesinin hatalı olduğu vurgulanmıştır. Başvurucu ve ailesine ait yayımlanan bilgilerin kişisel veri kapsamında kaldığı ve Mahkemenin bu kapsamda bir değerlendirme yapmadığı iddia edilmiştir. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 23/5/2016 tarihli kararıyla temyiz başvurusu reddedilmiştir. Kararın gerekçesinde ilk derece mahkemesinin kararının usul ve yasaya uygun olduğu belirtilmiştir.

15. Nihai karar 25/6/2018 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

16. Başvurucu 25/7/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

17. İlgili hukuk (ulusal mevzuat, yargı kararları, uluslararası düzenlemeler ve AİHM kararları) için bkz. *E.Ü. [GK]*, B. No: 2016/1310, 17/9/2020, §§ 22-51; *Bestami Eroğlu [GK]*, B. No: 2018/23077, 17/9/2020, §§ 42-83.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

18. Mahkemenin 15/6/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

19. Başvurucu; kendisinin ve ailesinin kimlik bilgileri ile adresinin, eşinin işyeri fotoğraflarının ve su aboneliğine ilişkin bilgilerinin kişisel veri kapsamında olduğunu, Belediye Başkanı'nın görevinden kaynaklı nüfuzunu kullanarak kişisel bilgilerini içeren belgeleri ele geçirip kendisine karşı kullandığını ve ifşa ederek binlerce kişinin görmesini sağladığını vurgulamıştır. Öte yandan dava dilekçesinde kişisel verilerin ele geçirilmesi ve ifşa edilmesi nedeniyle mağdur olduğunu, bu durumunun Anayasa'da güvence altına alınan kişisel verilerin korunması ve özel hayata saygı haklarına aykırı olduğunu belirtmesine rağmen Mahkemenin bu iddialarını karşılamadığını ve davayı ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirdiğini ifade eden başvurucu; kişisel verilerin korunması, özel hayata saygı ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

20. Bakanlık görüşünde; somut başvuruda tazminat davasına konu mesajlar bir bütün olarak dikkate alındığında bunların kamusal yarar içeren bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı, gündemde olan konular hakkında kamuoyuna yönelik değerlendirmeler içerip içermediği, kamu yararı üstün tutulmak suretiyle kaleme alınıp alınmadığı hususlarının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda derece mahkemelerinin siyasetçi olan başvurusunun siyasi kimliğini de gözönünde bulundurarak *Twitter* sosyal medya hesabı üzerinden yapılan paylaşımların sert eleştiri mahiyetinde olduğunu kabul ettiği, bu anlamda ifade özgürlüğü kapsamında kaldığının kabulü gerektiği değerlendirilmesine yer verilmiştir.

21. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında derece mahkemelerinin davadaki temel tezi olan kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesi ve açıklanması iddiasına yönelik bir gerekçe ve hüküm oluşturmadığını vurgulamıştır. Mahkemenin kişisel veri kavramını bile kullanmadığını, kişisel verilerin açıklanması nedeniyle uğranılan zararların tazminine ilişkin davada şeref ve itibarın korunması gibi ilgisiz bir gerekçeye yer verildiğini Bakanlığın da görüşünde bu tutumu hukuka aykırı şekilde devam ettirdiğini belirtmiştir.

B. Değerlendirme

22. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Özel hayatın gizliliği*" kenar başlıklı 20. maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.

...

Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kamunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

23. Özel hayata saygı hakkı Anayasa'nın 20. maddesinde koruma altına alınmıştır. Devlet, kişilerin özel ve aile hayatına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin haksız saldırılarını önlemekle yükümlüdür. Özel hayat geniş bir kavram olup bu kavramın kapsayıcı bir tanımının yapılması oldukça zordur. Bununla beraber bu kavram kişinin maddi ve manevi bütünlüğü, fiziksel ve sosyal kimliği, bireyin ismi, cinsel yönelimi, cinsel yaşamı gibi unsurları korumaktadır. Kişisel bilgiler ve veriler, kişisel gelişim, aile hayatı vb. konular da bu hakkın içinde yer almaktadır (*Bülent Polat* [GK], B. No: 2013/7666, 10/12/2015, § 61).

24. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında ise herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ayrıca düzenlenmiş ve güvence altına alınmıştır. Söz konusu anayasal güvence, Sözleşme'nin 8. maddesinde koruma altına alınan özel hayata saygı hakkına karşılık gelmektedir. Kişisel verilerin korunması hakkı, kişinin insan onurunun korunmasının ve kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır (AYM, E.2014/122, K.2015/123, 30/12/2015, §§ 19, 20).

25. Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirttiği üzere kişisel veri -belirli veya kimliği belirlenebilir olmak şartıyla- bir kişiye ilişkin bütün bilgileri ifade etmekte olup bireyin adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi sadece kimliğini ortaya koyan bilgileri değil telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, öz geçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, sağlık bilgileri, genetik bilgiler, IP adresi, e-posta adresi, alışveriş alışkanlıkları, hobiler, tercihler, etkileşimde bulunduğu kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler kişisel veri kapsamındadır (AYM, E.2014/74, K.2014/201, 25/12/2014; E.2014/180, K.2015/30, 19/3/2015).

26. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden inceleme yapılabilmesi için öncelikle anılan hak kapsamında korunması gereken bir kişisel verinin olup olmadığı belirlenmelidir. Anayasa hükmünün lafzı, konuya ilişkin uluslararası belgeler ve karşılaştırmalı hukuk dikkate alındığında belirli veya belirlenebilir bir gerçek veya tüzel kişi hakkındaki her türlü bilgi kişisel veri olarak değerlendirilir. Ancak her davada ya da başvuruda Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrası anlamında bir kişisel veri bulunup bulunmadığı, davanın ve başvurunun kendine özgü koşulları dikkate alınarak tespit edilir. Bir kişisel verinin bulunduğu tespit edildiğinde bu veriye yönelik her türlü sınırlama ve müdahale Anayasa'nın anılan hükmü kapsamındaki güvenceleri harekete geçirir (E.Ü., § 59; *Bestami Eroğlu*, § 102; *Bülent Kaya* [GK], B. No: 2013/2941, 11/5/2016, § 49; *Fatih Saraman*, [GK], B. No: 2014/7256, 27/2/2019, § 57; AYM, E.2014/74, K.2014/201, 25/12/2014; E.2013/122, K.2014/74, 9/4/2014; E.2014/149, K.2014/151, 2/10/2014; E.2013/84, K.2014/183, 4/12/2014).

27. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirilmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Somut olayda başvuruçunun kimlik, ev adresi ve ailesine ilişkin bilgiler ile işyeri ve su aboneliğine ilişkin bilgilerin *belirli bir gerçek kişi hakkındaki bilgi* kapsamında olduğu anlaşılınca bu bilgilere erişilmesinin, bunların kullanılmasının ve işlenmesinin özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

28. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişisel verilerin korunması hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

29. Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde genel olarak herkesin kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, ikinci cümlesinde kişisel veriler bağlamında bazı özel güvenceler sayılmış, üçüncü cümlesinde kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği düzenlenmiş, dördüncü cümlesinde ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre lafzı dikkate alındığında Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasının kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı kapsamında sadece işleme şeklindeki sınırlama ya da müdahalelere karşı değil kişisel verilere yönelik her türlü müdahale ve sınırlamalara karşı güvence getirdiği anlaşılmaktadır (E.Ü., § 63; *Bestami Eroğlu*, § 101).

30. Öte yandan Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı kapsamında kalan temel haklar, yalnızca kamusal gücün doğrudan uygulanmasıyla değil kimi zaman da özel hukuk kişileri arasındaki uyumsuzluklara konu olacak şekilde üçüncü kişilerin müdahaleleriyle zedelenabilmektedir. İlkinde söz konusu güvencelerin sağlanması adına kamusal makamlara yüklenen negatif ve pozitif tüm yükümlülüklerin doğrudan yerine

getirilmesi konusunda tereddüt bulunmamakta ise de ikinci durumda devletin üçüncü kişilerin müdahalelerine karşı bireylere ne tür bir koruma imkânı sunması gerektiği ve hangi çerçevede yükümlülükler taşıdığı hususunda her olayın kendine özgü koşullarına göre değerlendirmelerde bulunulması gerekmektedir (*Ömür Kara ve Onursal Özbek*, B. No: 2013/4825, 24/3/2016, § 45).

31. Yine Anayasa'nın 12. maddesine göre herkes kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Bu genel nitelikteki anayasal düzenleme ile bireylerin kişilik değerlerine yönelen ve zarar veren olumsuz tutum ve davranışlar dışlanmaktadır. Ayrıca Anayasa'nın 5. maddesinde bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması, maddi ve manevi varlıklarının geliştirilmesi için gerekli şartların hazırlanması devletin temel amaç ve görevlerinden sayılmaktadır. Bu düzenlemeler ışığında devletin bireyin temel hak ve özgürlüklerine keyfi olarak müdahale etmemenin yanında üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlü kıldığı, bu bağlamda pozitif yükümlülüklerinin de bulunduğu söylenebilir. Uyuşmazlıkların özel hukuk kişileri arasında gerçekleştiği durumlarda da temel hak ve özgürlüklerin sağladığı güvencelerin yerine getirilip getirilmediği denetlenirken Anayasa'nın kamusal makamlara yüklediği sorumluluklardan doğrudan özel hukuk kişileri sorumlu tutulamayacağından taşıdığı koşulların özelliklerine göre bu tür başvuruların devletin pozitif yükümlülükleri bağlamında ele alınması gerekebilir. Dolayısıyla özel hayatın korunması kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden de devletin pozitif bir yükümlülük olarak yetki alanında bulunan tüm bireyleri gerek kamusal makamların ve diğer bireylerin gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunmaktadır (*E.Ü.*, § 65; *Ömür Kara ve Onursal Özbek*, § 46; *Ali Çığır*, B. No: 2015/19298, 8/5/2019, §§ 32, 33; *Erol Kumcu*, B. No: 2015/18988, 9/5/2019, §§ 32, 33; *Ulvi Bacıoğlu*, B. No: 2015/3175, 10/10/2019, §§ 33, 34).

32. Pozitif yükümlülükler özel hukuk kişilerinin birbirleri ile olan uyuşmazlıklarının çözümüne ilişkin yasal alt yapının oluşturulmasını, söz konusu uyuşmazlıkların adil yargılama gereklerine uygun ve usul yönünden güvenceleri haiz bir yargılama kapsamında incelenmesini ve bu yargılamalarda temel haklara ilişkin anayasal güvencelerin gözetilip gözetilmediğinin denetlenmesini gerektirir (*Ömür Kara ve Onursal Özbek*, §§ 47-50).

b. İlkelerin Uygulanması

33. Özel hayatın korunması kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı yönünden devletin pozitif bir yükümlülük olarak yetki alanında bulunan tüm bireyleri gerek kamusal makamların ve diğer bireylerin gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunduğu vurgulanmalıdır. Bu yükümlülük kapsamında yargı makamlarının kişisel verilerin korunmasına ilişkin anayasal güvenceleri gözeterek özenli bir yargılama yapmaları, somut olayın koşullarını tartışarak yeterli gerekçe ile varılan sonucu açıklamaları gerekir.

34. Bir kişinin imzasının, kimlik, abonelik ve ailesine ilişkin bilgileri ile ev ve iş adresinin kişisel veri kapsamında olduğu açıktır. Başvurucunun anılan bilgilerine ulaşılmasına ve sosyal paylaşım sitesinde açıklanmasına ilişkin bir rızasının olmadığı sabittir. Ayrıca başvurucu; tazminat davasının tüm aşamalarında rızası dışında ele geçirilen ve ifşa edilen bilgilerin kişisel veri kapsamında kaldığını, bu bilgilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi ve yayılması nedeniyle kişilik haklarının zedelendiğini iddia etmiştir.

35. Öte yandan derece mahkemelerinin tarafların siyasetçi olduklarını ve mesajların eleştirii mahiyetinde olduğunu vurgulayarak davayı ifade hürriyeti kapsamında değerlendirdiği görülmüştür. Başvurucunun kişisel verilerinin hangi kapsamda ve nasıl ele geçirildiğine, hangi meşru amaç doğrultusunda bu bilgilerin sosyal paylaşım sitesinde kullanıldığına ve açıklanmasının ne gibi bir kamusal amaca hizmet ettiğine ilişkin bir tartışma yapılmamıştır. Ayrıca derece mahkemeleri tarafından başvurucunun ele geçirilen ve ifşa edilen bilgilerin kişisel verilerin korunması kapsamında kaldığına ilişkin ciddi iddialarına yönelik ise bir değerlendirmede bulunulmamıştır. Bu durumda derece mahkemelerinin özel hayata saygı kapsamında kişisel verilerin korunması hakkına yönelik anayasal güvenceleri gözetilen özenli bir yargılama yaptığı ve somut olaya özgü gerekçe sunduğu söylenemez.

36. Açıklanan gerekçelerle uyumsuzluğu karara bağlayan derece mahkemeleri tarafından yukarıda belirtilen anayasal güvenceleri gözetilen, özenli bir yargılama yapılarak pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmediği anlaşıldığından başvurucunun Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

37. 30/11/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

38. Başvurucu, ihlalin tespit edilmesini istemiş; 20.000 TL manevi tazminat ve zararların giderilmesi talebinde bulunmuştur.

39. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına da işaret etmiştir (*Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

40. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

41. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İÇTÜZÜĞÜ'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemeksizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

42. İncelenen başvuruda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı ile ilgili anayasal güvenceleri gözeten bir yargılama yapılmaması nedeniyle anılan hakkın ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

43. Bu durumda kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş, yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

44. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

45. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkı kapsamında kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Kararın bir örneğinin kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2015/142, K.2016/32) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için Yargıtay 4. Hukuk Dairesine (E.2016/7855) GÖNDERİLMESİNE,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 15/6/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
İrfan FİDAN